

integrates them into his/her profession. Self-identity in the formation of interpretative culture enables future teachers to think of themselves as of 'artists' of the teaching profession, as of music performers. Self-identity encourages self-analysis as to the compliance of the teaching to the level of professional competence, knowledge, abilities, skills and significant professional characteristics. Self-esteem is a component of a self concept as it reflects the degree of self-worth, a sense of self-respect. To form the interpretative culture of a future teacher, an adequate self-esteem it is needed to enable him/her assessing his/her level of competence, knowledge, abilities, skills, professional characteristics and educational possibilities that would promote the professionalism. Thus, a necessary condition of formation of interpretative culture of future music teachers is reflection that allows them to assess themselves adequately and to intensify the process of becoming an expert.

Keywords: interpretation, interpretative culture, reflection, self-identity, self-esteem.

Подано до редакції 06.06.14

УДК: 373.61

I. Ерсьозглу

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ ШКІЛЬНОГО РІВНЯ

У статті уточнено сутність поняття «інформаційно-аналітична діяльність», обґрунтовано напрями, види, рівні та визначено ефективність управління інформаційно-аналітичною діяльністю менеджерами освіти шкільного рівня.

Ключові слова: менеджер освіти, інформаційно-аналітична діяльність, інформаційна робота, аналітична робота.

Постановка проблеми. Відомо, що інформація завжди відігравала значну роль як у становленні людини, так і в соціальному бутті будь-якого масштабу і рівня, аж до світового суспільства в цілому. Тому принципове значення має, з одного боку, факт свідчення, що прогрес людства органічно і багатогранно пов'язаний з розвитком глобального інформаційного простору, а з іншого – постійно здійснюється процес поглиблення розуміння суті інформації для суспільства як об'єктивного ресурсу існування природи, людства, окремої людини тощо.

Інформаційно-аналітична діяльність безсумнівно є широкою і багатогранною сферою діяльності, яка включає в себе збір, систематизацію, обробку певної інформації та прийняття рішень на основі отриманих даних.

У процесі управління менеджери освіти щоденно опрацьовують інформацію, яка є необхідним засобом розробки управлінських рішень та їх реалізації. Продуктивність і якість процесу управління багато в чому залежить від належного інформування, тобто своєчасного отримання та опрацювання потрібної інформації менеджерами освіти.

Аналіз актуальних досліджень. Дослідженням різних аспектів інформаційно-аналітичної діяльності займаються такі вчені: Г. Сілкова (інформаційно-аналітична діяльність як напрям інформаційної діяльності), Ю. Соколов (інформаційне забезпечення управлінської діяльності), В. Пархоменко, О. Пархоменко (інформаційна аналітика у сфері науково-технічної діяльності), О. Бережной, Г. Калитич (інформаційно-аналітичне

забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень), М. Бутко (інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування), І. Захарова (організація інформаційно-аналітичного забезпечення регіональних органів державного управління), С. Кумицький (основи організації інформаційної діяльності у сфері управління) та ін.

Метою статті є визначення ефективності управління інформаційно-аналітичною діяльністю менеджерами освіти та обґрунтування її напрямів, видів, рівнів.

Виклад основного матеріалу. Аналіз науково-методичної літератури засвідчив безліч підходів визначення поняття «інформаційно-аналітична діяльність». Так, у словнику законодавчих термінів, інформаційно-аналітичну діяльність розглядають як сукупність дій та заходів на основі концепцій, методів і засобів, нормативно-методичних матеріалів для збору, накопичення, обробки та аналізу даних на основі інформаційних технологій [6]. Однак В. Варенков зазначає, що інформаційно-аналітична діяльність є сукупністю дій на основі концепцій, методів, засобів, нормативно-методичних матеріалів для збору, накопичення, обробки та аналізу даних з метою обґрунтування та прийняття рішень [1, с.242]. Проте С. Телешун та О. Титаренко, розглядаючи інформаційно-аналітичну діяльність, зазначають, що це особливий напрям інформаційної діяльності, пов'язаний з виявленням, опрацюванням, збереженням та поширенням інформації переважно у сфері управлінської, політичної та економічної діяльності [7].

В. Пархоменко, досліджуючи інформаційну аналітику у сфері науково-технічної діяльності, поняття «інформаційно-аналітична діяльність» визначив як діяльність, яка, використовуючи можливості інформаційно-аналітичних служб, активно оперуючи інформаційними продуктами і послугами, спрямована на виконання завдання якісно-змістовного перетворення інформації, функціонально перетинаючись у цьому плані з науковою (виробництво нового знання) і управлінською (розробка варіантів рішень, сценаріїв) діяльністю [4]. О. Несторенко інформаційно-аналітичну діяльність розглядає як сукупність дій та заходів з метою обґрунтування прийняття рішень на основі методів і засобів збирання, обробки та аналізу даних на основі інформаційних технологій.

Слід зазначити, що у науковій літературі інформаційно-аналітичну діяльність вчені розглядають за напрямками, видам робіт та рівнями. Так, вчені визначають два напрями інформаційно-аналітичної діяльності: по-перше, як самостійна наука і галузь у суспільстві; по-друге, як дослідження проблемних напрямів предметної сфери.

У двох аспектах розглядає інформаційно-аналітичну діяльність І. Кузнецов: інформаційна і аналітична робота. Інформаційну роботу автор представляє як сукупність документальних, технічних та інших пристроїв, призначених для накопичування, оброблення, систематизації, зберігання і видачі інформації, а аналітичну – як закони і методи розумової діяльності, а також інші технічні засоби, на основі і за допомогою яких здійснюється обробка фактичних даних з більш високою якістю. Також автор зазначає, що аналітична робота є частиною творчої діяльності, яка призначена для оцінювання інформації і підготовки прийняття рішень, є основним змістом щоденної праці будь-якого керівника і спеціаліста, а інформаційна робота є діяльністю із забезпечення посадових осіб даними, які необхідні для вирішення на них завдань [3]. Основними принципами інформаційно-аналітичної роботи є: формування мети досліджень; створення понятійного апарату; забезпечення достатньої інформованості; розкриття значення фактів; встановлення причин та наслідків; врахування історичного розвитку та національного характеру; визначення тенденцій розвитку; забезпечення високого рівня достовірності; формування висновків та рекомендацій; наявність зворотного зв'язку.

Щодо визначення рівнів в інформаційно-аналітичній діяльності, то слід констатувати два рівні, а саме: інформаційний (полягає в пошуку, збиранні, зберіганні, поширенні інформації) та аналітичний (передбачає узагальнення, класифікації інформації, її аналізі і перетворення, розробку висновків, пропозицій, рекомендацій і прогнозів).

Розглядаючи особливості інформаційно-аналітичної діяльності, вченими (О. Варенко С. Телешун, В. Пархоменко, О. Пархоменко та ін.) виокремлено групи методів, які застосовуються

процесі її здійснення, а саме: загальнонаукові методи, методи емпіричних досліджень, інформаційно-прогнозні методики, методи створення інформаційної продукції та методики інформаційного обслуговування користувачів. До загальнонаукових методів віднесено: аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, порівняння; до методів емпіричних досліджень – соціологічні методи, опитування, спостереження, експеримент, статистичний аналіз; до інформаційно-прогнозних методик – когнітивне картування, моделювання, експертна оцінка; до методів створення інформаційної продукції – згортання змісту інформації (бібліографування, реферування, анотування, фрагментування), узагальнення змісту інформації (створення оглядової інформації); до методик інформаційного обслуговування користувачів – методика поточного інформування, методика довідково-інформаційного обслуговування [1; 7; 4].

Аналіз наукової літератури засвідчив, що інформаційно-аналітична діяльність є частиною розумової праці і включає операції із сприйняття, переробки і видачі інформації, що невіддільна від розумової праці фахівців науки і техніки, та інформаційне обслуговування (сервіс), яке є галуззю професійної діяльності, основні складові якої – процеси створення, оформлення, збирання, аналітико-синтетичної переробки, пошуку, поширення, зберігання й організації використання інформації.

Так, серед п'яти ключових компетенцій, якими мають володіти менеджери освіти виокремлено інформаційну та аналітичну. Так, інформаційну компетенцію розглядають як здатність побудови ефективної системи інформаційних ресурсів, необхідної для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень; здатність визначення затребування певного інформаційного ресурсу в межах оперативного та стратегічного управління організацією.

Відповідно до аналітичної компетенції віднесено:

- здатність обумовленої оцінки ефективності запропонованої для використання системи інформаційних ресурсів;
- здатність об'єктивної оцінки позитивних та негативних аспектів кожного компоненту системи інформаційних ресурсів;
- здатність здійснення оперативної аналітичної оцінки інформаційних потоків, отриманих від кожного компоненту інформаційної системи;
- уміння оперативно й ефективно здійснювати аналітичне співставлення інформаційних потоків, що виходять від кожного компонента системи інформаційних ресурсів;
- здатність формулювання на основі отриманої інформації комплексних аналітичних висновків;
- здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію в контексті вирішуваного управлінського завдання або проблеми [8, с. 128].

З означеного вище видно, що інформаційно-аналітична діяльність у роботі менеджерів освіти шкільного рівня є важливим напрямом роботи. Так, учені Л. Князева і Є. Тавокін стверджують, що інформаційно-аналітичні структури забезпечують такі можливості у навчальному закладі, як: одержання регулярної аналітичної й оглядової інформації з найважливіших аспектів зовнішнього управлінського середовища; підготовку аналітичних і прогнозних матеріалів з актуальних проблем стану й розвитку управлінського об'єкта; розробку ситуаційних моделей вирішення перспективних проблем; оперативне одержання оптимального обсягу інформації в непередбачених і надзвичайних ситуаціях [2, с. 7-8].

Для оцінювання ефективності управлінської діяльності менеджерів освіти через ефективність виконання кожного виду діяльності (інформаційно-аналітична, мотиваційно-цільова, планово-прогностична, організаційно-розпорядча, контрольно-діагностична, корекційно-регулятивна) була використана методика В Звереві. Успішність виконання зазначених видів діяльності внутрішкільного управління респонденти оцінювали за шкалою від 1 до 5 (5 – завжди, 4 – часто, 3 – не завжди, 2 – інколи, 1 – ніколи). Визначено коефіцієнти ефективності управлінської діяльності за трьома рівнями: 0,25-0,49 – рівень діяльності критичний; 0,5 - 0,8 – рівень діяльності достатній; 0,8-1 – управлінська діяльність оптимальна.

Результати оцінювання дозволили виявити, наскільки ефективно (за значеннями коефіцієнтів ефективності) здійснюється управлінська діяльність менеджерів освіти за кожним напрямом, а також оцінити її ефективність загалом.

Нами було здійснено оцінювання саме інформаційно-аналітичної діяльності, яка дослідницею представлена в двох критеріях, а саме: інформаційне забезпечення управління організацією та рівень аналітичної культури. Інформаційне забезпечення управління організацією оцінювалося за такими показниками: збирання інформації, яка відповідає цілям розвитку педагогічного процесу і управління ним; відповідність змісту інформації стану розвитку організації; адекватність методів збору інформації цілям управління; своєчасність та оперативність збору обміну та збереження інформації; володіння сучасними технологіями обробки інформації та забезпеченість розробки та прийняття управлінських рішень отриманою інформацією. Рівень аналітичної культури оцінювався за показниками: адекватність цілей аналізу цілям збору інформації; охоплення аналізом усіх основних систем організації; системність аналізу, який дозволяє встановити причинно-наслідкові зв'язки та прийняття ефективних рішень на основі аналізу. Результати оцінювання ефективності управління інформаційно-аналітичною діяльністю менеджерами освіти наочно представлені на рис. 1.

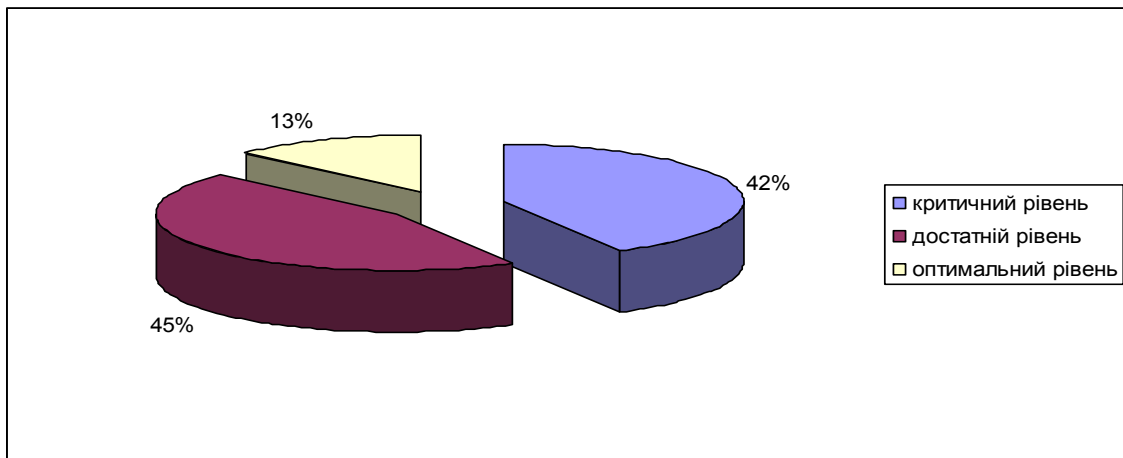

Рис. 1. Результати оцінювання ефективності управління інформаційно-аналітичною діяльністю менеджерами освіти

З рис. 1 видно, що критичний рівень визначено 42% респондентів, достатній – 45%, оптимальний – 13%. Також слід зазначити, що серед показників критерію «інформаційне забезпечення управління організацією», що відповідає інформаційно-аналітичній діяльності найнижчий бал має забезпеченість розробки та прийняття управлінських рішень отриманою інформацією (3,5). Найвищого балу (4,5) досягли такі показники: збирання інформації, яка відповідає цілям розвитку педагогічного процесу і управління ним. За другим критерієм, «рівень

аналітичної культури» найнижчий бал (2,4) має охоплення аналізом усіх основних систем організації та прийняття ефективних рішень на основі аналізу. Найвищий бал (4,0) – показник системності аналізу, який дозволяє встановити причинно-наслідкові зв'язки.

Висновки. Узагальнюючи представлені точки зору провідних науковців щодо інформаційно-аналітичної діяльності дає можливість зробити наступні висновки:

- інформаційно-аналітична діяльність – сукупність дій та заходів на основі концепцій, методів, за-

собів, нормативно-методичних матеріалів для збору, накопичення, обробки та аналізу даних з метою обґрунтування та прийняття рішень;

- визначено дві стадії інформаційно-аналітичної діяльності, а саме: стадія обробки та фор-

мування структурованої інформації і стадія здійснення системного аналізу для прийняття рішення;

- оцінювання ефективності інформаційно-аналітичної діяльності підтвердило актуальність дослідження та необхідність цілеспрямованої підготовки майбутніх менеджерів освіти до її здійснення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навчальний посібник / В. М. Варенко. – К. : Університет «Україна», 2013. – 416 с.

2. Князева Л. В. Информационно-аналитическое обеспечение социального управления / Л.В. Князева, Е.П. Тавокин // Социология власти. – 2005. – № 4. – С. 5-223.

3. Кузнецов И. Делопроизводство / И. Кузнецова. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2009. – 520с.

4. Пархоменко В. Д., Пархоменко О. В. Інформаційна аналітика у сфері науково-технічної діяльності : монографія / В. Д. Пархоменко, О. В. Пархоменко. – К. : УкрІНТЕІ, 2006. – 224 с.

5. Петренко Л. Акмеологічний підхід до розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників

професійно-технічних навчальних закладів : [Електронний ресурс] / Л. Петренко. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/2924/>

6. Словник законодавчих термінів : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.409.0>

7. Телешун С. О. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації / С. О. Телешун, А. С. Баронін. – К. : Вид-во Паливода А.В., 2001. – 112 с.

8. Фролова Н. Повышение качества профессиональной подготовки будущих менеджеров в вузе посредством компетентностно ориентированных технологий обучения : [Электронный ресурс] / Н. Фролова. – Режим доступа: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-373932.html>

REFERENCES

1. Varenko, V. M. (2013). *Informatsiino-analitychna diialnist: navchalnyi posibnyk [Informational and analytical activity: teaching guide]*. Kyiv : Universytet «Ukraine» [in Ukrainian].

2. Knyazeva, L. V., Tavokin E. P. (2005). *Informatsionno-analitycheskoe obespechenie sotsialnogo upravleniya [Informational and analytical assurance of social management]*. *Sotsiologiya vlasti – Sociology of power*, 4, 5-22 [in Russian].

3. Kuznetsov, I. (2009). *Deloproizvodstvo [Records management]*. Moscow: Izdatel'sko-torgovaya korporatsiya «Dashkov i K°» [in Russian].

4. Parkhomenko, V. D., Parkhomenko O. V. (2006). *In-formatsiina analityka u sferi naukovo-tekhnichnoi diialnosti : monohrafiia [Informational analytics in the field of scientific and technical activity: monograph]*. – Kyiv : UkrINTEI [in Ukrainian].

5. Petrenko, L. *Akmeolohichniy pidkhid do rozvytku in-formatsiino-analitychnoi kompetentnosti kerivnykiv profesiino-*

tekhnichnykh navchalnykh zakladiv [Acmeological approach to the development of informational and analytical competence of managers of vocational and technical educational institutions]: Retrieved from: <http://lib.iitta.gov.ua/2924/> [in Ukrainian].

6. *Slovnnyk zakonodavchykh terminiv [Dictionary of legislative terms]*. Retrieved from: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.409.0> [in Ukrainian].

7. Teleshun, S. O., Baronin, A. S. (2001). *Politychna analityka, prohnozuvannia ta politychni konsultatsii [Political analytics, predicting and political consulting]*. – Kyiv : Vyd-vo Palyvoda A.V. [in Ukrainian].

8. Frolova, N. *Povyshenie kachestva professionalnoy podgotovki buduschikh menedzherov v vuze posredstvom kompetentnostno orientirovannykh tekhnologiy obucheniya*. Retrieved from: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-373932.html>

I. Ersozoglu

ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ МЕНЕДЖЕРОВ ОБРАЗОВАНИЯ ШКОЛЬНОГО УРОВНЯ

В статье уточнена сущность понятия "информационно-аналитическая деятельность", обоснованы направления, виды, уровни и определена эффективность управления информационно-аналитической деятельностью менеджерами образования школьного уровня.

Ключевые слова: менеджер образования, информационно-аналитическая деятельность, информационная работа, аналитическая работа.

I. Ersozoglu

INFORMATION ANALYTICS OF EDUCATION MANAGERS OF SCHOOL LEVEL

The article deals with modern aspects of information analytics of education managers of school level. The essence of the concept "information analytics" is specified. It is considered as a complex of acts and events on the basis of con-

cepts, methods, means, normative and methodical materials for gathering, accumulation, processing and analysis of data with the aim of justification and making of decisions. It has been found out, that scientists divide the information analytics into directions, levels, kinds of works, which are represented with two components: informational and analytical. It is determined that the main principles of information analytics are the following: forming the purpose of research, creation of the conceptual construct, assurance of information; revealing the essence of facts; determination of reasons and consequences; consideration of historical development and national character; definition of development tendencies; formation of conclusions and recommendations; feedback. It is proved that the following methods are used in the process of information analytics: general scientific methods, methods of empirical researches, informational and predictive methods, methods of creating informational products and methods of informational user service. General scientific methods include analysis, synthesis, abstracting, generalization, comparison; methods of empirical researches include sociological methods, questioning, observation, experiment, statistical analysis; informational and predictive methods consist of cognitive mapping, modeling, expert assessment; methods of creating informational products include bibliographing, abstracting, fragmenting, creating survey information; methods of informational user service include methods of current informing, methods of inquiry service. It is also determined, that information analytics is a process in the field of management, which provides searching, gathering, processing and presentation of information in an appropriate form. Information analytics is a part of mental work (it includes operations of perceiving, processing and releasing information) and inquiry service (processes of creation, execution, gathering, analytical and synthetic information, searching, keeping and organization of using information). Assessment of information analytics efficiency confirms the urgency of the research as well as the necessity of purposeful training of future education managers to its application.

Keywords: education manager, information analytics, information activity, analytical activity.

Подано до редакції 16.06.14
